

Hudební historiografie

Metodologické problémy hudební
historiografie I.

Literatura

- Dahlhaus, Carl: *Grundlagen der Musikgeschichte*. Köln 1977.
- Braun, Werner: *Das Problem der Epochengliederung in der Musik*. Darmstadt 1977.
- Knepler, Georg: *Geschichte als Weg zum Musikverständnis*. Leipzig 1977.
- Freitag, Werner D.: *Der Entwicklungsbegriff in der Musikgeschichtsschreibung*. Wilhelmhaven 1979.

Témata

- hudebně historický fakt
- autonomie a heteronomie dějin hudby
- periodizace dějin hudby
- pojem styl a styl epochy

Hudebně historický fakt

- díla, skladatelé, instituce a ideje
- data (dokumenty) – fakta
- „Nikoliv pramen sám, nýbrž dění, o němž vypovídá, je historickým faktem.“
(Dahlhaus 1977: 59)

Dílo jako hudebně historický fakt

- pramen
- autentický text
- skladatelova intence
- historikova představa o hudebním významu akustického substrátu, jež text zachycuje či jehož realizace předepisuje

Historický fakt

- Historický fakt je hypotéza.
- Teprve myšlené události, nikoliv dané materiálie, představují historická fakta, k nimž historik míří.

Relace datum - faktum

- relativita
- pramen datem pro faktum „autentický text“
- autentický text datem pro faktum „dílo“
- dílo datem pro fakt „skladatel“, na jehož originalitě závisí historický charakter díla v historii chápané jako zřetězení inovací.

Povaha hudebně historického faktu

- Fakta, jež historik vlastně hledá, se nenalézají ve viditelných a slyšitelných událostech samých, spíše v motivech, idejích a tendencích, z nichž události vycházejí.

Předmět historie

- Centrálním předmětem historie je **minulé lidské jednání**, jemuž lze porozumět či je objasnit.
- Základní struktura historického poznání: rekurs k vědomým či nevědomým motivům, jež jsou základem dokumentovaného dění nebo zachovaných textů. Motivům, o jejichž reálném charakteru je historik přesvědčen na základě zkušenosti se sebou samým a s jinými lidmi.

Strukturalismus a historie

- mnohovýznamovost pojmu „strukturalismus“
- Varianta, jež abstrahuje od osoby autora a za jediný předmět uměnovědného zájmu považuje strukturu díla, je historií a možná i umění cizí.
- Rozpad dějin na množinu strukturních analýz jednotlivých děl.

Historičnost historické metody

- Akcentace skladatele jako nositele a subjektu dějin hudby spočívá na estetických předpokladech, jež jsou historicky proměnlivé.

Historický fakt a konstrukce kontinuity

- To, zda je něco hudebně historickou skutečností, závisí na:
  - historicky proměnlivé představě o tom, co je hudba
  - na tom, zda je součástí souvislosti vyprávění dějin či historického popisu struktury
- Konstrukce této souvislosti v představě historika nikdy nepostihuje úplně skutečné kauzální řetězce.

Autonomní a heteronomní pojetí hudební historie

- hudba jako autonomní jev
- hudba jako sociální fakt

Principy periodizace (Freitag)

- Princip pokroku (výraz, racionalizace materiálu)
- Princip stylu
- Morfologický princip
  - cyklický princip (střídání 2 principů)
  - princip životního cyklu (stárnutí)
  - generační princip
  - nacionální princip

Pojem styl

- Guido Adler: *Stil in der Musik*. Leipzig 1911.
- heslo „styl“ v SČHK
- Styl jako sociální fakt
- Sociální fakt se podle Émila Durkheima vyznačuje :
  - 1) nezávislostí na individuálních vědomích
  - 2) schopností vyvíjet tlak na individuální vědomí.